NN 111/2021 (14.10.2021.), Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima

HRVATSKI SABOR

1941

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O AUTORSKOM PRAVU I SRODNIM PRAVIMA

Proglašavam Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 1. listopada 2021.

Klasa: 011-01/21-01/57
Urbroj: 71-10-01/1-21-2
Zagreb, 6. listopada 2021.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

ZAKON

O AUTORSKOM PRAVU I SRODNIM PRAVIMA

DIO PRVI
UVODNE ODREDBE

Poglavlje 1.
OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje:

1. područje primjene Zakona
2. autorsko pravo – pravo autora na njihovim djelima iz književnog, znanstvenog i umjetničkog područja
3. srodna prava:

a) pravo umjetnika izvođača na njihovim izvedbama
b) pravo proizvođača fonograma na njihovim fonogramima
c) pravo proizvođača videograma (audiovizualnih producenata) na njihovim videogramima
d) pravo organizacija za emitiranje na njihovim programskim signalima
e) pravo nakladnika informativnih publikacija na njihovim informativnim publikacijama
f) pravo proizvođača neoriginalnih baza podataka na njihovim neoriginalnim bazama podataka
g) pravo nakladnika na njihovim pisanim izdanjima

4. autorsko pravo i srodna prava u pravnom prometu
5. sadržajna i vremenska ograničenja autorskog prava i srodnih prava
6. ostvarivanje (individualno i kolektivno) autorskog prava i srodnih prava
7. zaštita autorskog prava i srodnih prava u slučaju povrede.

Prijenos pravne stečevine Europske unije

Članak 2.

(1) Ovim se Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzimaju sljedeće direktive:

– Direktiva Vijeća 93/83/EEZ od 27. rujna 1993. o koordinaciji određenih pravila s obzirom na autorsko pravo i srodna prava koja se odnose na satelitsko emitiranje i kabelsko reemitiranje (SL L 248, 6. 10. 1993.)

– Direktiva 96/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 1996. o pravnoj zaštiti baza podataka (SL L 77, 27. 3. 1996.)

– Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog prava i srodnih prava u informacijskom društvu (SL L 167, 22. 6. 2001.)

– Direktiva 2001/84/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2001. o pravu slijeđenja u korist autora izvornika umjetničkog djela (SL L 272, 13. 10. 2001.)

– Direktiva 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva (SL L 157, 30. 4. 2004.)

– Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27. 12. 2006.)

– Direktiva 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva (kodificirana verzija) (SL L 376, 27. 12. 2006.)

– Direktiva 2006/116/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o trajanju zaštite autorskog prava i određenih srodnih prava (kodificirana verzija) (SL L 372, 27. 12. 2006.)

– Direktiva 2009/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o pravnoj zaštiti računalnih programa (kodificirana verzija) (SL L 111, 5. 5. 2009.)

– Direktiva 2011/77/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2011. o izmjeni Direktive 2006/116/EZ o trajanju zaštite autorskog prava i određenih srodnih prava (SL L 265, 11. 10. 2011.)

– Direktiva 2012/28/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o određenim dozvoljenim korištenjima djela siročadi (SL L 299, 27. 10. 2012.)

– Direktiva 2014/26/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o kolektivnom ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava te izdavanju odobrenja za više državnih područja za prava na internetsko korištenje glazbenih djela na unutarnjem tržištu (SL L 84, 20. 3. 2014.)

– Direktiva (EU) 2017/1564 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2017. o određenim dopuštenim upotrebama određenih djela i drugih predmeta zaštite koji su zaštićeni autorskim pravom i srodnim pravima u korist osoba koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima i o izmjeni Direktive 2001/29/EZ o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL L 242, 20. 9. 2017.)

– Direktiva (EU) 2019/789 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o utvrđivanju pravila o ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava koja se primjenjuju na određene internetske prijenose organizacija za radiodifuziju i reemitiranja televizijskih i radijskih programa te o izmjeni Direktive Vijeća 93/83/EEZ (SL L 130, 17. 5. 2019.)

– Direktiva (EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o autorskom prarodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i izmjeni direktiva 96/9/EZ i 2001/29/EZ (SL L 130, 17. 5. 2019.) i Ispravak Direktive (EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o autorskom prarodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i izmjeni direktiva 96/9/EZ i 2001/29/EZ (SL L 134, 22. 5. 2019.).

(2) Ovim Zakonom osiguravaju se pretpostavke za provedbu:

– Uredbe (EU) 2017/1128 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o prekograničnoj prenosivosti usluga internetskog sadržaja na unutarnjem tržištu (SL L 168, 30. 6. 2017.) i

– Uredbe (EU) 2017/1563 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2017. o prekograničnoj razmjeni između Unije i trećih zemalja primjeraka u dostupnom formatu određenih djela i drugih predmeta zaštite koji su zaštićeni autorskim pravom i srodnim pravima u korist osoba koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima (SL L 242, 20. 9. 2017.).

Rodna neutralnost izraza

Članak 3.

Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Autorsko pravo i srodna prava, nositelji prava

Članak 4.

(1) Autorsko pravo pripada, po svojoj naravi, fizičkoj osobi koja stvori autorsko djelo.

(2) Pravo umjetnika izvođača pripada, po svojoj naravi, fizičkoj osobi koja izvede djelo iz književnog ili umjetničkog područja ili izražaja folklora.

(3) Izvorni nositelj drugih srodnih prava može biti svaka fizička ili pravna osoba, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(4) Autorsko pravo i srodna prava mogu se protiv volje njihovih nositelja ograničiti samo pod pretpostavkama i na način određen ovim Zakonom.

(5) Nositelj prava je fizička ili pravna osoba, različita od organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, koja je nositelj autorskog prava ili srodnog prava ili koja na temelju ugovora o korištenju prava ili ovoga Zakona ima pravo na udio u prihodima od prava.

Objavljivanje, izdavanje, javnost i javno korištenje

Članak 5.

(1) Autorsko djelo ili predmet srodnog prava smatra se objavljenim ako je učinjen pristupačnim javnosti uz pristanak nositelja prava.

(2) Autorsko djelo ili predmet srodnog prava smatra se izdanim:

– ako su uz pristanak nositelja prava primjerci toga autorskoga djela odnosno predmeta srodnog prava ponuđeni javnosti ili stavljeni u promet u količini koja zadovoljava razumne potrebe javnosti

– ako je autorsko djelo ili predmet srodnog prava učinjen dostupnim javnosti, bežično ili putem žica, na način koji pripadnicima javnosti omogućava pristup autorskom djelu ili predmetu srodnog prava s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

(3) Javnost označava veći broj osoba koje su izvan uobičajenoga užeg kruga osoba usko povezanih rodbinskim ili drugim osobnim vezama.

(4) Javnim korištenjem autorskog djela smatra se svako korištenje autorskog djela ili predmeta srodnih prava koje je pristupačno javnosti ili korištenje u prostoru koji je pristupačan pripadnicima javnosti ili omogućavanje pripadnicima javnosti pristupa autorskom djelu i predmetima srodnih prava s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

Odnos između autorskog prava i srodnih prava te međusobni odnos srodnih prava

Članak 6.

(1) Zaštita srodnih prava, prema ovom Zakonu, ostavlja netaknutom i ni na koji način ne utječe na zaštitu autorskog prava. Ni jedna odredba ovoga Zakona o zaštiti srodnih prava ne smije se tumačiti tako da šteti zaštiti autorskog prava.

(2) Ostvarivanje prava umjetnika izvođača na priopćavanje javnosti fiksiranih izvedbi iz članka 136. stavka 1. ovoga Zakona ne smije štetiti ostvarivanju autorskog prava.

(3) Ostvarivanje prava proizvođača fonograma ne smije štetiti ostvarivanju autorskog prava ni prava umjetnika izvođača.

(4) Ostvarivanje prava audiovizualnih producenata ne smije štetiti ostvarivanju autorskog prava, prava umjetnika izvođača ni prava proizvođača fonograma.

(5) Ostvarivanje prava organizacija za emitiranje ne smije štetiti ostvarivanju autorskog prava, prava umjetnika izvođača, prava proizvođača fonograma ni prava audiovizualnih producenata.

(6) Ostvarivanje prava nakladnika informativnih publikacija ne smije štetiti ostvarivanju autorskog prava, prava umjetnika izvođača, prava proizvođača fonograma, prava audiovizualnih producenata ni prava organizacija za emitiranje.

(7) Nakladnik informativnih publikacija ne može se pozvati na svoje pravo nakladnika informativnih publikacija protiv nositelja autorskog ili srodnog prava na autorskim djelima i predmetima srodnih prava uvrštenim u njegovu informativnu publikaciju, a osobito ih ne može pozivanjem na svoje pravo nakladnika informativnih publikacija spriječiti da koriste svoja autorska djela i predmete srodnih prava neovisno o informativnoj publikaciji u koju su uvrštena.

(8) Ako je autorsko djelo ili predmet srodnog prava uključen u informativnu publikaciju na temelju stečenog neisključivog prava iskorištavanja, nakladnik informativne publikacije ne može se pozvati na svoje pravo protiv drugih stjecatelja neisključivog prava iskorištavanja istih autorskih djela ili predmeta srodnih prava.

(9) Nakladnik informativnih publikacija ne može pozivom na svoje pravo zabraniti korištenja autorskih djela ili predmeta srodnih prava za koja je zaštita istekla.

(10) Ostvarivanje prava proizvođača neoriginalne baze podataka ne smije štetiti ostvarivanju autorskog prava, prava umjetnika izvođača, prava proizvođača fonograma, prava audiovizualnih producenata, prava organizacija za emitiranje ni prava nakladnika informativnih publikacija.

Poglavlje 2.
PODRUČJE PRIMJENE ZAKONA

Općenite odredbe o području primjene Zakona

Članak 7.

(1) Zaštićeni su po ovom Zakonu autori i nositelji srodnih prava koji su državljani Republike Hrvatske ili druge države članice Europske unije ili imaju svoje sjedište u Republici Hrvatskoj ili u drugoj državi članici Europske unije.

(2) Jednako kao osobe iz stavka 1. ovoga članka, zaštićene su fizičke i pravne osobe koje su državljani trećih država ili u trećim državama imaju svoje sjedište (u daljnjem tekstu: stranci), u okviru obveza što ih je Republika Hrvatska prihvatila na temelju međunarodnih ugovora ili na temelju stvarne uzajamnosti. Dok se ne dokaže suprotno, smatra se da stvarna uzajamnost postoji.

(3) Iznimno od odredaba stavaka 1. i 2. ovoga članka, zaštićeni su po ovom Zakonu stranci:

– u pogledu autorskih djela pisanih na hrvatskom jeziku

– u pogledu moralnih prava

– u pogledu prava slijeđenja i prava proizvođača neoriginalne baze podataka na temelju stvarne uzajamnosti.

(4) Stranac neće imati u Republici Hrvatskoj veću zaštitu no što je ima u državi čiji je državljanin ili u kojoj ima svoje sjedište ako osoba iz stavka 1. ovoga članka ima u državi stranca manju zaštitu no što joj je priznata ovim Zakonom.

Autori

Članak 8.

Uz osobe iz članka 7. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona, zaštićeni su po ovom Zakonu i stranci – autori:

– koji imaju uobičajeno boravište u Republici Hrvatskoj

– u pogledu arhitektonskih djela sagrađenih na teritoriju Republike Hrvatske i djela vizualnih umjetnosti koja su čvrsti sastavni dijelovi nekretnine koja se nalazi na području Republike Hrvatske.

Umjetnici izvođači

Članak 9.

Uz osobe iz članka 7. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona, zaštićeni su po ovom Zakonu i stranci – umjetnici izvođači, sukladno članku 7. stavku 4. ovoga Zakona, koji imaju uobičajeno boravište u Republici Hrvatskoj.

Proizvođači fonograma i audiovizualni producenti

Članak 10.

Uz osobe iz članka 7. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona, zaštićeni su po ovom Zakonu, sukladno članku 7. stavku 4., i strani proizvođači fonograma i audiovizualni producenti, ako je njihov fonogram odnosno videogram prvi put izdan u Republici Hrvatskoj.

Organizacije za emitiranje

Članak 11.

Uz osobe iz članka 7. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona, sukladno članku 7. stavku 4. ovoga Zakona, zaštićene su po ovom Zakonu strane organizacije za emitiranje koje prenose svoja emitiranja preko odašiljača koji su na teritoriju Republike Hrvatske.

Uspoređivanje rokova trajanja

Članak 12.

(1) Za strance – autore, koji su zaštićeni po ovom Zakonu, vrijede rokovi trajanja autorskog prava iz ovoga Zakona, s tim da istječu najkasnije na dan kada istječe zaštita u državi čiji su državljani i ne mogu biti dulji od rokova predviđenih ovim Zakonom.

(2) U opsegu primjene međunarodnih obveza, za strance – nositelje srodnih prava, koji su zaštićeni po ovom Zakonu, vrijede rokovi trajanja odnosnih prava iz ovoga Zakona, s tim da istječu najkasnije na dan kada istječe zaštita u državi čiji su državljani ili gdje imaju sjedište i ne mogu biti dulji od rokova predviđenih ovim Zakonom.

Osobe bez državljanstva (apatridi)

Članak 13.

(1) Autori i nositelji srodnih prava koji nemaju državljanstvo ili ga se ne može utvrditi jednako su zaštićeni po ovom Zakonu kao državljani Republike Hrvatske ako u njoj imaju svoje uobičajeno boravište.

(2) Ako osobe iz stavka 1. ovoga članka nemaju uobičajeno boravište u Republici Hrvatskoj, jednako su zaštićeni kao državljani države u kojoj imaju svoje uobičajeno boravište.

DIO DRUGI
AUTORSKO PRAVO

Poglavlje 1.
AUTORSKA DJELA

Autorsko djelo

Članak 14.

(1) Autorsko djelo je originalna intelektualna tvorevina iz književnog, znanstvenog ili umjetničkog područja koja ima individualni karakter, bez obzira na način i oblik izražavanja, vrstu, vrijednost ili namjenu, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Autorska djela su:

– jezična djela, kao što su pisana djela, govorna djela te računalni programi, koji obuhvaćaju izražaj računalnog programa u bilo kojem obliku, uključujući i pripremni dizajnerski materijal

– glazbena djela, s riječima ili bez riječi

– dramska i dramsko-glazbena djela

– koreografska i pantomimska djela

– djela vizualnih umjetnosti s područja slikarstva, kiparstva i grafike, bez obzira na materijal od kojega su načinjena, te ostala djela vizualnih umjetnosti

– djela arhitekture, kao što su skice, studije, plastični i drugi prikazi, nacrti, idejna rješenja, idejni projekti, glavni projekti, izvedbeni projekti, planovi te izvedene građevine i zahvati u prostoru iz područja arhitekture, urbanizma i krajobrazne arhitekture

– djela primijenjenih umjetnosti i industrijskog dizajna

– fotografska djela i djela proizvedena postupkom koji je sličan fotografskom

– audiovizualna djela, kao što su kinematografski, televizijski, dokumentarni, crtani, reklamni ili drugi filmovi te druga audiovizualna djela izražena slikama, sa zvukom ili bez zvuka, u vremenski organiziranom slijedu promjena, bez obzira na vrstu podloge na koju su fiksirana

– novinarska djela, kao što su članci, fotografije i audiovizualni prilozi

– videoigre i druga multimedijalna djela

– kartografska djela

– prikazi znanstvene ili tehničke prirode kao što su crteži, planovi, skice, tablice

– druge vrste originalnih intelektualnih tvorevina koje imaju individualni karakter.

(3) Predmet autorskog prava može biti svako autorsko djelo osim onoga koje to ne može biti po svojoj naravi, kao i onoga za koje je odredbama ovoga Zakona određeno da ne može biti predmetom autorskog prava.

(4) Predmet autorskog prava je autorsko djelo u cjelini, uključujući i nedovršeno autorsko djelo, naslov te dijelovi autorskog djela koji udovoljavaju pretpostavkama iz stavka 1. ovoga članka.

(5) Naslov autorskog djela koji ne udovoljava pretpostavkama da bi bio predmet autorskog prava, a koji je već korišten za neko autorsko djelo, ne može se koristiti za djelo iste vrste ako bi mogao izazvati zabunu o autoru.

Prerade

Članak 15.